

ציורו של סטוהי עבאס מקאהיר, בן 35, שצויר בשנת 1971, ושהוצג בתערוכות שונות. הוא מתאר את הפצצת בית-הספר המצרי במלחמת-התשה, שהיכה גלים בעולם.

בדמותו של סעד ביקש אל-שרקאווי לייצור את הרושם, כי יהודי המיזרח בישראל מזדהים עם הערבים, אבל אינם מעזים להשמיע את קולם. אך משמופיע אשכנזי "טהור" כמו מארסל, הריהם מתעוררים ומצטרפים אל מחנהו.

כך אמנם אירע בהמשך המחזה: סעד מסרב לציית לפקודתו של יעקב להרוס כפר ערבי שנתן מחסה לפיזאיון, ועל כך הוא מוצא להורג. אבל בינתיים סלמסקי עצמו משתכנע בצידקתו של סעד, ואף הוא מסרב למלא את הפקודה. יעקב מסלק אותו מן היחידה ומעמידו לדין. חייו בכל זאת נשמרים, שהרי הוא אשכנזי.

בועז עברון הטוב

על מחזה זה כתב המבקר המצרי **עצמי האפו** לאמור: "שלושה מתוך חמשת הישראלים במחזה נתקפים רגשית, דמות אחת (שלא מופיעה על ה"בימה) מצטרפת למחנה הפיזאיים, השניים האחרים הם סמל השחצנות והשביניזם, נוכח הצגה זו של העובדות. הריני שואל: אם כאלה הם הישראלים, כיצד עלה בידם להחליט לנו מילה זו?"

אלפרד פרג' ניסה להיחלק מכישלונות כאלה, הודות למיבנה הכביכול-דוקומנטרי של מחזהו. הוא השתמש בשני אמצעים: תיאטרליים בדוקים: להעלות על הבימה דמויות של אישים מן החיים הפוליטיים, ולשחזר אפיונות בהשתמשו במיסמכים ובפירושים מהעיתונות.

על הבימה עולים בזה אחר זה מנהיגים ישראלים, וכל אחד מביע דעתו על היחסים עם הפלסטינים. כך עולים על הבימה: בור גוריון, בגין, אבא אבן — וגם הרצל. כולם מייצגים מדיניות של התפשטות.

יחד עם זאת הוא משחזר, למשל, את מישפט כפרקאס ומזמין לעדות את שדמי. הוא אף מעלה על הבימה את בועז עברון, הקורא מאמר בגנות האחראים לרצח, אבל קולו נבלע בתוך ההמולה שקמה באולם. פרג' נמנע מליצור דמויות המתקוממות נגד השליטון, אך בדמותו של בועז עברון הוא ביקש לומר, כי אכן יש בעלי מצפון בישראל, אבל הם בטלים בששים, ולכן הוא שם בפי אחד הפיזאיים את המשפט הזה: "עלינו לשחרר את היהודי מאופיו (המשך בעמוד 36)

ה ק צ י ן : (מחקה את קול החייל) חשבתי ששאלת אותי... שתוק! וקרע את הדו"חות אלה! (החייל אומר לציית) מה אתה עושה, טיפש! החייל: אני קורע את הדו"חות, כפי שדרשת אוזני הקצין.

ה ק צ י ן : אני דרשתי זאת ממך? אותו קצין נבוכ אונס מאוחר יותר את לילה, החברה בחוליה החבלנית, כאשר היא מתעלפת במישרו, בראותה כתמידם על הריצפה!

כמובן, דמויות אלה לא באו לשקף מציאות, אלא להציג תיוה פוליטית, ולשרת את מכונת-התעמולה הרישמית. מעניינת העובדה, שהמחזה לא זכה להצלחה כאשר הוצג בקאהיר (הורד לאחר שש הצגות בלבד!) והביקורת דנה אותו ברותחין. כתוב **פארוק עבד אל-קאדר** בירי חן אל-מסרח:

אם אנו דוחים את ההגומות בהערכת תפקידים של אירוגני-ההתנגדות, הרי דור חים אנו בזה את הטעיית ההמונים. אין סכנה גדולה יותר מהחדרתו של אותו סס מרדים לראשי הבריות, אותה הזייה נעימה שהניצחון יתגשם על ה"נייר (או על הבימה) ולא על קרקע המ"י ציאות הקשה... שוב אנו לפני אותה גלופה שחוקה: הגברים הישראליים סרסורים, ונשיהם זונות.

אהבה במיטגד

ר אשף של איררים ממלאה תפקיד זהה לתפקידה של רחל במחזהו של **כסיפו** שמשון ודליה, שכבר הזכרנו; זו גם זו משמשת פילגש של הקצין ומסייעת לו בסחיטת הודאות.

אלפרד פרג', אחד המחזאים הבולטים במצרים, מעניק לחיילת הישראלית שלו מעמד עצמאי יותר במחזהו האש והזית. פתחי, המכונה אבו-שריף, יליד חיפה, מסתנן לישראל כדי לעלות לקבר אביו. הוא מגיע לשכונת מגוריו ונוקש על דלת ביתו לשעבר, בחיקוה למצוא שם מישפחה ערבית. פותחת לו בחורה ישראלית. נבוכ, הוא מבקש להתנצל, אך מייד הוא מכיר אותה, הלא היא נתליה-נאטאשה-נאדיה, בת השכנים היהודיים. גם נתליה מכירה אותו, ומקבלת אותו בשימחה. הם נכנסים לדירה ומגלגלים שיתם בהתרגשות, מעלים זיכרונות על אודות שביטה כללית, כאשר אביה של נתליה העביר אותה לבית הש"כ נים הערבים מחשש פרעות ביהודים. נתליה נראית מאושרת לפגוש מחדש את ידידה מילדות, אבל מהרגע שהיא עוברת אל מאחורי הפרגוד כדי להחליף בגדיה, בטרם תצא עמו לבייליים, כל אישיותה משתנה מן הקצה אל הקצה.

פתחי מגלה לה שהוא בלי תעודות, והיא מרגיעה אותו באומרה שהמדים שלה ירחיקו ממנו כל חשד. הוא נדהם לשמוע שהיא היילת, נתליה צוחקת, ומייד לאחר מכן יוצאת מאחורי הפרגוד במדי צה"ל, וכאלו עברה מטאמורפוז: היא מתכחשת אליו, ושואלת אותו כיצד העז לחדור לביתה.

פתחי חושב שהיא חומדת לצון, אבל היא נוטלת רובה ומכוונת אותו אליו. היא מצווה עליו להרים ידיו, ומטלפנת למישר טרה לבוא לעזור.

חיילת זו שונה אמנם משתי החיילות האחרות, אך אישיותה אינה פחות שלילית. היא מתגוררת בבית שכניה, שהפכו פליר טים, גומלת לידידה רעה כנגד טובה, ומרי סרת אותו למישרה במירמה. היא לא פחות שטנית מאחרות, הגם שאינה זונה. **עבד-אל-רחימן אבו-אל-שרקאווי**, אשר ביקש במחזהו מודלתי עכו ליצור דמויות ישראליות פחות סטריאוטיפיות, לא מצא לנכון לעשות כן ביחס לנשים. יש במחזה הרבה רמזים על אופייה המופקר של החיילת ועל חילול מקומות קדושים לאיס' לאם ולצרות. לדוגמה:

ס ל מ ס ק י : (מנשק חיילת א') זוכר אני את הריקוד הראשון שלנו, הפרלוד של אהבתנו / רקדתי רק איתך.

ח י י ל ת א' : יום שנחורר ירושלים, / רקדנו עד הבוקר. (מתחנחנת) אני רקדתי בלי מעצורים / אה, את תביא אותי ב"מבוכה, הרשינו לעצמנו הכל!"

ס ל מ ס ק י : היינו מאושרים מאד ב"פינת מיטגד אלי-אקצא.

ח י י ל ת א' : (בפניו) לא, אל תז' כיר לי, זה מביא אותי במבוכה. / הבה נשכח מה שעשינו מאחורי המיזבח ה"מזוהב של הענייה.

ס ל מ ס ק י : מאותו יום אני מחפש אותך, יונתי, / מתי נוכל להיפגש? / האם אי-אפשר לעשות אהבה אלא ב"ירושלים?

ח י י ל ת א' : אני מאד עסוקה כאן,

גישה דומה נוקט הסופר חלבונגי **סוהייל איררים** במחזהו פרח של דם. כאן יש לפחות שתי דמויות, המגלמות את השלילה שבירשאל: הקצין גס-הרוח והטיפש, והחיילת ראשל, זונה בחילה-כזי בוש, המפעילה קסמיה כדי לסחוט הודאות מאסירים. בעוד הוא מצויר את אנשי ה"חוליה הטרוריסטית כאנשים עזי-נפש ו"מלובדים, הוא מתאר לעומתם את הישראליים כציבור אחוז-חרדה ואובד-עצות נור כח התגברות מעשי-החבלה. אומרת ראשל: המוקשים שלהם מתפוצצים בתוכנו, ליד הבתים, מתחת למכוניות, במחנות שלנו. האנשים חוזרים מוקדם הביתה והרחובות מתרוקנים, גם מועדוני-הלילה. הערים דומות לערים נטושות. השכנה שלי מתעוררת בבעתה כמה פעמים ב"לילה, וחשה כאילו שתי ידיים לוחצות על גרונה!

גם הקצין חש עצמו במצור, והוא זועם על המודיעין הישראלי, המספק לו מידע כוזב. בתמונה שבה הוא מצויר את הקצין יושב במישרו ומעיין בדו"חות של ה"שירותים", מוזמנים הקוראים לעמוד, בין השאר, על טיבו של החייל הישראלי, אליבא דאיררים. הירשיית בין הקצין והייל פשוט, מן הסתם מעודת-המיזרח:

ה ק צ י ן : (אוחז בשופרת הטלפון) האלו, כן, מה אתה אומר? איזה מחסן התמושת? משלנו שני חיילים ושני אז' רחים! ומה? רק אחד! אני בטוח, אם זה יימשך... טוב, תודה. (מחזיר את השופרת ומדבר אל עצמו) אינני מבין מה הועיל לנו ניצחון בשוק. האם באמת נסתיימה מילחמת ששת הימים? אני רואה שהיא מתמשכת בלי סוף! זה

..מולדתי עכו"

של עבד-אל-רחימן אל-שרקאווי, המתאר בין השאר מעשי-איהבים של חיילות ישראליות, שכולן מופקרות, במקומות קדושים.

עטיפת מחזהו של עבד-אל-רחימן אל-שרקאווי, המתאר בין השאר מעשי-איהבים של חיילות ישראליות, שכולן מופקרות, במקומות קדושים.

כבר בלתי-ניסבל! בכל יום חמש פעולות או שש! מניין מניחים השדים האלה? החייל: מתאדמה שלהם, אדוני הקצין!

ה ק צ י ן : (בכעס) שתוק. שאלתי אותך?

ח י י ל ת א' : (נסוג) סליחה אדוני ה"קצין, חשבתי ששאלת אותי.

ה ק צ י ן : (אל עצמו) אוף! ואיפה הגדודים שלנו? (מכה בידו על השולחן) איפה צה"ל!

ח י י ל ת א' : מפורז בשטחים, אדוני הקצין.

ה ק צ י ן : (קופץ ממקומו) שתוק! שאלתי אותך?

ח י י ל ת א' : סליחה אדוני הקצין, חשבתי ששאלת אותי.

ה ק צ י ן : (אל עצמו) ואיך נעמוד ב"כל זה? נוכל לחיות עוד עשרים שנה כשאנו רק צוברים נשק ומתחננים לפני ירידנו להעניק לנו כסף וניוד? מדוע לא מניחים לנו הכלבים האלה לחיות בשקט?

ח י י ל ת א' : אדוני הקצין...

ה ק צ י ן : (קם בתנופה, קופץ אגרו-פו בפני החייל) תבלום את פיד!

ח י י ל ת א' : (נרתע לאחוריו, נפחד) סליחה אדוני הקצין, חשבתי..